

PEETER KOHV KÜMMME AASTAT EKSAMINEERIJANA - OLGU TORM, TUIISK VÕI PÄIKE

INDREK SARAPUU
ajakirjanik

„Järjekord ei ole minu jaoks oluline. Tähtis on, et vastu piirdeid ei sõida ning katseid saab kaks korda teha,” selgitab vihmatuiskavas hilissügisilmas neljale ajateenijale eksamineerija Peeter Kohv.

Üheskoos ollakse kohad sisse võetud Viljandi külje all asuva Vana-Võidu ühendatud kutsekeskkooli veoautode õppeplastil. Ilm on küll õudne, kui küllap sõdurpoistel keeb sees. Eks me kõik mäleta oma sõidueksameid ja pabinat eksamineerija ees. Õeldakse, et eksimine on inimlik, kuid täna armu ei anta – kaks korda ja ongi kõik. Kas kilbiga või kilbil... „Kas küsimusi on või on kõik arusaadav?” jätkab eksamineerija Kohv ning tundub, et eksaminandidele on kõik selge. „Mina vaatan siit kõrvalt.”

Noormeestele, kes Eesti Vabariigi kaitseväes aega teenivad, on sõiduõpe teenistuse osa. Ajateenijad on Vana-Võitu saabunud Tallinnas asuvast kaitseväe logistikakeskuse logistikapataljonist. Kaitseväe kodulehelt võib lugeda, et logistikapataljonis pakutakse erialaseid koolitusi, mis tulevad kasuks nii tulevastele reservväelastele kui ka neile, kes soovivad oma õpingud või elukutse logistika, transpordi, tehnika ja toitlustuse valdkondadega.

Pärast sõduri baaskursust on logistikapataljonis võimalik õppida mitmel erialal. Kui kutsealune alustab teenistust suvise eelkutsusega, võib ta õppida autojuhi (C- või E-kategooria, ohtlike ainete transportimine ja puksiirijuhtimine), sidespetsialisti, parameedikku või jaoülema kursustel. Need tähendavad kokku 11-kuulist kaitseväge teenistust.

Maanteeameti eksamineerija ehk antud juhul Peeter Kohvi ülesanne on riigi esindajana õppurite oskustele oma hinne anda ja vaadata, et kõik dokumendid, mida esitatakse, on korras ning isik identifitseeritud. Eksamineerija võtab vastu teooria- ja sõidueksameid, vormistab tulemused liiklusregistris ning vastavalt kehtestatud korrale lisab sõidueksamilehele korrektselt sõidueksami eksamitulemused. Liksaks vormistab ning väljastab juhtimisõigust tõendava dokumendi ning mootorsõidukijuhi õpetaja ja juhendaja tunnistuse ning kan-

nab andmed liiklusregistrisse. Eksamineerija teeb ka juhtimisõiguse taastamisega seotud toiminguid. Seega vastutus on suur. „Kutseõppekeskuses saavad ajateenijad kuu aega väljaõpet ja sooritavad eksami, mille võtab vastu Maanteeameti Viljandi teenindusbüroo,” selgitab Peeter Kohv. Ajateenijad asuvad masinate kallal askeldama ja kui just eksamineerija käest üle ei küsi, mis toimub, ei saagi kohe aru, millal on tegevus seotud eksamikatsega ja millal lihtsalt auto kallal toimetamisega.

800 EKSAMIT AASTAS

Peeter on kogenud eksamineerija. Ta on sel alal kümme aastat töötanud. Ka nüüd, kui vihmatuisuses keskpäevas kohtume, on sõdurpoiste C-kategooria eksam hommikupoole vastu võetud. Aastas võtab Kohv vastu umbes 800 eksamit. „Kaitseväest saabuvate eksamineeritavate tase on hea. Sõdurpoised on motiveeritud, sest neid õpetatakse palju,” räägib ta. „Nad õpivad teooriat usinalt. Tavaliselt sooritatakse eksam sajabrotsendiliselt. Sõit võib nii mõnelgi võtta rohkem aega. On ette tulnud, et sõidueksam sooritatakse alles kolmandal katsel. Paljudel on B-kategooria juhiluba juba enne taskus. Väljaõpe ning distsipliin on hea.” Sõdurid on alati täpsed ning õigel ajal kohal ja kostavad iga märkuse peale: „Just nii, härra õpetaja!”. Ka sõiduõpetajad, kes kaitseväes teenivad noormehi õpetavad, on olukorraga rahul: poisid on motiveeritud, eksamineerijad teevad õiglasi otsuseid ning koostöö sujub.

Peeter Kohv on eelnevalt töötanud õpetaja ja töödejuhatajana. Noorpõlves õppis ta Olustvere sovhoostehnikumis ja hiljem EPA-s põllumajandust. Tal oli kange tahtmine kolhoosi esimeheks saada, kuid ilmakord kadus koos kolhoosidega. „Naljakas on see, et nüüd käin Olustveres, mille 33 aastat tagasi lõpetasin, traktori eksameid

vastu võtmas.” Ka Vana-Võidu majandis on ta agronoomina töötanud: „Siin oli õppemajand – 100 lehma ja 500 hektarit maad ning kamandada viis traktoristi.”

Õppeplatsile lisaks on Vana-Võitu valmis saamas ka libedarada, kus hakatakse autojuhtidele täiendkoolitust korraldama. Peeter toob välja, et ka eksamineerija ise peab rooli taga pädev olema ning suutma kõigi kategooriate sõidukeid, mille eksamil vastu võtab, heal tasemel juhtima. Iga nelja aasta tagant on eksamineerijatele täiendkoolitus, kus tehakse kõik praktikas läbi ja hiljem tehakse neile ks eksam. „Paar aastat tagasi tuli täpselt samamoodi haagisega tagurdada nagu teevad praegu need noormehed siin õppeplatsil,” meenutab Peeter. „Õpilased sõidavad tihtilugu paremini kui eksamineerijad, sest iga päev ise haagise roolis istuda ei tule,” toob Peeter vabanduseks. Järgmise aasta märtsis tuleb tal jälle ise rooli istuda ning teooriateadmisi üles näidata. „Kes ei oska sõita, see hakkab õpetama,” teeb eksamineerija Kohv eneseiroonilise tähelepaneku. Peeter käib hobikorras mootorrattaga sõitmas.

KASULIKUD KAAMERAD

Mõneti tunneb Peeter, et sõiduõpetaja on parem olla, sest siis saab rohkem olla elu keskel, platsil ja õpetada. Eksamineerijal on palju vormistamistööd arvutiga. Vahest on tal tunne, et kontakt inimesega jääb ära. „Tahaks aru saada ja aidata, ent eksamineerija ei saa ega tohi aidata. Peab vaatama ja hindama, kuidas sooritaja ise toime tuleb.” Linnasõit on alati kõige vastutusrikkam eksamisooritus ja seal peavad eksamineerijal pedaalid lähedal olema. Sekkuda tuleb Viljandis päris tihti, sest tänavad on kitsad ja kaevuluuke täis piki-tud. Kõrval istudes saab korralikult üles-alla hüpelda, kui neist üle sõidetakse. „Kui eksamisooritaja sõidab mõne liiklusemärgi maha

või põrutab äärekivisse, tuleb kohe sekkuda ja eksam pooleli jätta.” Mõnesse eksamiautosse mahub lausa kuus inimest, mõnes on kaks kohta. Suurematega võib lausa Euroopasse välja põrutada. Autodesse on paigaldatud kaamerad ja salvestusseadmed peal ning seda on Peetri sõnul väga vaja läinud. Küll on pistisega vahele jäänud ning esinenud protestimomente, mida on tulnud hiljem lahendada. Ka suuremad skandaalid on paisunud just tänu sellele, et kõik olukorrad on võimalik taastada. „Eksamiosakond kontrollib, järelevalve kontrollib. Meil on palju ülevaatajaid. Süsteem ise ka kontrollib, atesteerib, hindab oma töötajaid. Vaiete korral on otsuseid nii- ja naapidiseid - õpilane mäletab ühte löiku, eksamineerija teistmoodi. Ka seda on juhtunud, õpilasele jääb õigus. Viljandis on vaideid vähem, Tallinnas rohkem. Pealinnas ja Narvas on kiirem ja agressiivsem liiklus. Viljandis on ootamatusi vähem.”

Ka seekord on Peeter Kohvil kaasas tahvelarvuti, kus jooksevad täpne statistika ja sooritustulemused. Samuti ka eksamiaeg, mis sekunditäpsusega fikseerib, kui pikalt mõnd sooritust teha tohib. Linnasõiduks on ettenähtud täpselt 45 minutit - see on justkui aamen kirikus ja vaidlustamise alla ei kuulu. Kõik algused, lõpud ja vead on järele kontrollitavad. Ka kõik kommentaarid salvestuvad. Seetõttu peab töö olema põhjalik ja täpne. „Iga kord, kui tuled eksamile, pead arvestama, et see võib lõppeda vaide või läbikukkumisega. Siis peab oskama argumenteerida, bluffida ega midagi tegemata jätta ei saa. Teistmoodi aga polegi võimalik seda tööd teha,” leiab Peeter. Psühholoogiliselt on pinge all mitte ainult eksamisooritaja, vaid ka eksamineerija, mida Peeter nimetab näitleja pingeks. Lavaga on seotud ka Peetri pillimäng, sest ta armastab mängida akordioni ja on instrumendil kibe käpp. Seekordsel eksamil on osaliseks ka üks Põlvamaa tunnustatud lõõtsamees, kes kaitseväs aga teenib – Henrik Hinrikus. Kui selle saladuse eksamineerijale reedan, läheb

Fotod: 1. Ajateenijad on valmis eksamisoorituseks; 2., 3. Peeter Kohv tutvustab ennast ja kontrollib eksamineeritavate dokumente; 4. Haagise tagurdamine boksi; 5. Haakimine õnnestus; 6. Enne tuleb mõtta, siis tagurdada; 7. Seekord põrutati haagisega kujuteldav sein maha; 7. Lõõtsamees Henrik Hinrikus asub eksamit sooritama; 8. Peeglid olid väga ligased ja märjad

meeste jutt mõneks ajaks muusikainstrumentide peale. Vestluses käigus selgub, et Peeter on käinud hiljuti Savernas Henriku õpetaja ja pillimeister Heino Tartese juures endalegi uut pilli soovimas, ent järjekorrad olla liialt pikad. Olenemata sõbralikust jutuajamisest, sai Henriku sõiduoskus sellegipoolest põhjalikult ja õiglaselt hinnatud. Olgu öeldud, et noorukesel ajateenijal tuli sooritus lõõtsameheliku täpsusega suurepäraselt välja.

Psühholoogiliselt on pinge all mitte ainult eksamisooritaja, vaid ka eksamineerija.

HEAD MAANTEED

„Mina olen väikene ja käsutäitja mees ning minu töö on reguleeritud dokumentidega. Minu sõnum maanteemeesteni väga ei ulatu. Näen, kuidas on olukord Viljandis. Mulle Viljandi meeldib. Maanteed on meil väga head ning eksamiajal sõidame seal vähe. Linnas, mis on rohkem omavalituse teema, on üht koma teist käest ära. Kui siit-sealt on märke puudu või ristmiku korraldamisega on probleeme, saame arutada oma kohaliku liikluskomisjoni juhatajaga, rääkida oma töötajatega. Kontakt nendega on väga hea, kuigi sellega tege-

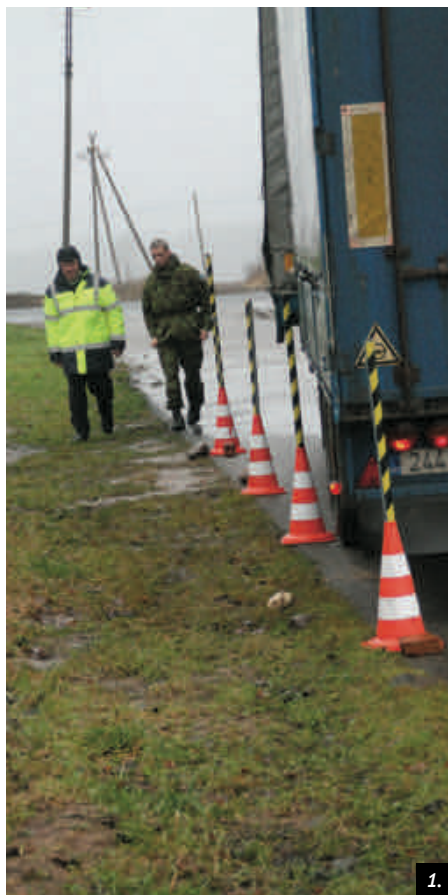
levad otseselt teised inimesed. Eksamineerija töökohustuste hulka see temaatika ei puutu,“ räägib Peeter.

Muutused, mis eksamineerija töös kümne aasta jooksul on toimunud, on Peeter Kohvi arvates samad, mis terves riigiski – saavutused e-riigi valdkonnas. Letitoimingute mahud on märgatavalt vähenenud ning füüsiline kohalolek dokumentide vormistamisel pole enam vajalik. „Tellitakse postiga ja suheldakse arvutiga,“ räägib Peeter ja märgib taas ära järelevalve tõhustamise, mis aastatega täiuslikumaks on muutunud.

Peeter teab rääkida, et autokoolide tase on Viljandis kõrge ja läbi-saamine hea, kuigi talle tundub, et neid on isegi rohkem kui tarvis, konkurents on tihe. „Vahest käivad inimesed Tallinnast Viljandisse eksamile, sest siin on eksamineerijad rahulikumad, suhtuvad inimlikumalt ja paremini ning järjekorrad on lühemad. Alati ei pruugi see parem variant olla, sest linn on võõras ning mütsiga lööma pole mõtet tulla, mis sest, et siin on ainult paar valgusfoori. Tasub ikka paar n-ö kohalikku sõidutundi võtta,“ soovib eksamineerija.

Sellise mõtteavaldusega said ka tagurdamise ja haakimise harjutused ning eksamisooritused selleks korraks läbi. Lõõtsamehed – üks eksamit sooritamas ja teine vastu võtmas, läksid linnasõitu tegema. Sinna reporterit kaasa võtta ei saanud. Rääkides üldistest eksamitulemustest, siis üks ajateenija põrus boksi tagurdades. Noormees seisib mõne hetke mõeldes elu ja toimunu üle järele. Nägin ta silmas pisikest pisaratki, ent elu ja teenistus läheb ju edasi – kahe nädala pärast on tal võimalik teha uus sooritus ning ka see saab kindlasti õiglaselt hinnatud, olgu siis eksamineerijaks Peeter või mõni tema kolleeg.

Fotod: 1. Seekord põrutati haagisega kujuteldav sein maha; 2. Peeter Kohv ja tahvelarvuti, mis registreerib kõike; 3. Lõõtsamehe suurepärase sooritus

1.

2.

3.